

YENİ ANAYASADA MECLİS «SEMBOLİK» KONUMDA OLACAK: SOMUT MUKAYESE:

MEVCUT ANAYASA

1. MECLİS, HÜKÜMETİ GÜVENSİZLİK OYU İLE DÜŞÜREBİLİR. «Üst konumda» olan, Meclistir.
2. CB, MECLİSİ FESHEDEMEZ/SEÇİMLERİNİ YENİLEYEMEZ. Tek istisna madde 116'dır: bu maddenin devreye girmesi de dolaylı olarak meclisin inisiyatifindedir.
3. CB PARTİLİ DEĞİLDİR
4. MECLİS YÜRÜTMİYİ DENETLER: (i) Gensoru ve (ii) Meclis Soruşturması yetkileri vardır.
5. CB, KANUNLARI VETO EDEMEZ (geri gönderim sadece görüş/tavsiye niteliğindedir hukuken)
6. KANUNLAR, KARARNAMELERİN «ÜSTÜNDE»
7. MECLİS, BÜTÇE KONUSUNDA «SON SÖZÜ» SÖYLER: Meclisin, istediği Bütçe için, Hükümeti düşürmeye kadar giden hakları var.
8. MECLİS, DEVLET YAPILANMASINDA/İDARİ YAPILANMADA ESAS SÖZ SAHİBİDİR: KANUNLA

SONUÇ:

- ❖ MEVCUT ANAYASAMIZDA, MECLİS EN YETKİLİ ERK konumundadır. Buna rağmen, katı disiplinli Parti Sistemimizden dolayı, Meclis, yine de belli ölçüde Parti Liderliğinin etkisi altındadır. **ANÇAK:**
- ❖ YENİ ANAYASADA MECLİS «SEMBOLİK» KONUMDA OLACAKTIR: Yeni Anayasada Meclisin hiçbir sağlam hakkı, etki alanı ve «savunma» mekanizması kalmayacaktır. Özellikle izah ettiğim (8) husustan dolayı: MECLİS, (1) CB'nin kontrolü altında olacaktır ve (2) yetki alanı da son derece daralmış olacaktır.

YENİ ANAYASA TEKLİFİ

1. MECLİS, CUMHURBAŞKANINI(«CB») VE KABİNEYİ GÜVENSİZLİK OYU İLE DÜŞÜREMEYECEK.
2. CB, İSTEDİĞİ ZAMAN, MECLİSİ FESHEDEBİLECEK. «erken seçim silahı»
3. CB, PARTİ GENEL BAŞKANI OLACAK: Meclis Yürütmeyi düşüremiyor, üstelik Yürütme Meclisi feshedebiliyor. Ayrıca, hangi Milletvekillerinin tekrar seçim listelerine gireceğine CB (Genel Başkan olarak) karar verecektir. [Bu durumda, MV'lerinin, CB'na karşı bir «karşılıklı seçim» silahı kullanmaları da gerçekçi değildir].
4. MECLİSİN DENETLEME YETKİLERİ ZAYIFLAYACAK: Tek istisna, suç işlendiği durumunda, fiilen imkansız 400 Milletvekili ile Yüce Divana sevk.
5. CB'NİN KANUNLARI VETO HAKKI OLACAK: CB, Kanun maddelerini Veto ederse, bu vetoyu aşmak için Meclisin salt çoğunluğu bulması gerekecektir.
6. CB KARARNAMELERİ YASAMA (MECLİS) ALANINI DARALTACAK: (i) Çok geniş tanımlanmış bir alanda, CB Kararname çıkarabilecektir. (ii) Kararnameler Kanunla *benzer konumda*: sadece Anayasaya aykırılıkları iptal sebebi.
7. BÜTÇEDE ARTIK ASIL YETKİ CUMHURBAŞKANINDA
8. CB, BAKANLARI VE TÜM ÜST KADEME BÜROKRASİYİ (DENETİMSİZ) ATAYACAK VE KAMU TÜZEL KİŞİLERİ DE KURABİLECEK: Geniş «Üst kademe kamu yöneticileri» tanımına hem tüm merkezi idare, hem de BDDK, SPK, EPDK gibi kurumlar da girecektir. Bu atamalar Meclis Denetimine tabi olmayacaktır ve usul/esaslarını da CB belirleyecektir. CB ayrıca Bakanlıkları ve Kamu Tüzel Kişileri kurup/yetkilendirebilecektir. (Oysa bu hususlar şu an Kanun gerektiriyor).